

Saksframlegg

Arkivsak: 24/7897 - 5
Saksbehandler: Susanne Skråning

Saksgang			Møtedato
PS	24/24	Stovner arbeidsutvalg	18.03.2024
PS	15/24	Stovner bydelsutvalg	21.03.2024

Vurdering av oppgavefordelingen mellom bydelene og kommunen sentralt - Bydel Stovner

Bydelene mottok et brev fra byråd for helse den 7.2.2024 med invitasjon til å komme med innspill til vurderingen av oppgavefordeling mellom bydelene og kommunen sentralt. Invitasjonen kommer som følge av at byrådet har igangsatt et arbeid med å vurdere oppgavefordelingen, med mål om at tjenestetilbudet til innbyggerne skal bli bedre, mer effektivt, tilgjengelig og likeverdig. Bydelens svar skal være forankret i bydelsutvalget. Saken om bydelens svar og bydelsutvalgets behandling skal oversendes Byrådsavdeling for helse innen 22.3.2024.

Om bestillingen

I brevet blir bydelene bedt om å svare på følgende syv spørsmål:

1. Hva er styrker og svakheter med dagens organisering av bydelene når det kommer til bydelens tjenesteproduksjon, det vil si tilbud og tjenester som ytes til bydelens befolkning?
2. Hva er styrker og svakheter med dagens organisering av bydelene når det kommer til bydelens rolle som myndighetsutøver? Bydelene utøver myndighet etter delegerte fullmakter fra bystyret, og har på flere områder ansvar å fatte vedtak om blant annet tildeling av tjenester.
3. Hva er styrker og svakheter med dagens organisering av bydelene når det kommer til bydelens rolle som samfunnsutvikler?
4. Hva er styrker og svakheter med dagens organisering av bydelene når det kommer til bydelen som lokaldemokratisk arena?
5. Er det oppgaver som i dag ligger til etatene eller kommunen sentralt som kunne vært løst bedre dersom de lå på bydelsnivå? Hvorfor?

6. Er det oppgaver som i dag ligger til bydelene som kunne vært løst bedre dersom de lå hos etatene eller kommunen sentralt? Hvorfor?
7. På hvilke områder kunne samarbeidet mellom bydelene vært styrket?

Om arbeidsprosessen i Bydel Stovner

I AU-sak 17/24 vedtok Stovner arbeidsutvalg at saken om oppgavefordeling mellom bydelene og kommunen sentralt behandles i ekstra AU den 18.3.2024, som innstiller til Stovner bydelsutvalg. Denne behandlingsplanen ble lagt for å ivareta både den administrative og politiske behandlingen på en så god måte som mulig, gitt den relativt korte høringsfristen. For å svare godt på spørsmålene er alle bydelens avdelinger blitt involvert gjennom workshops, invitasjon til å gi skriftlige innspill underveis i prosessen og til det skriftlige høringssvaret. Arbeidstakerorganisasjonene ble informert om bestillingen i §14f-møte, og har blitt invitert til å gi skriftlige innspill til saken.

Bydelsdirektørens forslag til vedtak

Innledning

Oslo kommune står overfor flere sammensatte og komplekse utfordringer, omtalt som seks 'samfunnsflokke' i *Forslag til planstrategi for Oslo kommune 2024-2027*. Disse utfordringene manifesterer seg i stor grad på Stovner. Samfunnsflokene kjennetegnes ved at de er gjenstridige, og at det kreves helhetlig innsats på tvers av sektorer for å finne gode løsninger. Måten Oslo kommune er organisert på gir derfor noen utfordringer, ettersom oppgavene som skal løses ofte går på tvers av organiseringen.

Dette betyr derimot ikke at endringer i oppgavefordelingen mellom kommunen sentralt og bydelene nødvendigvis vil løse samfunnsflokene. Bydel Stovner mener at det kan finnes svar på noen konkrete utfordringer i oppgavefordeling, men at håndteringen av samfunnsflokene først og fremst krever nye arbeidsmåter, nye former for samarbeid og felles løsninger på tvers av organisatoriske skillelinjer. Eksempelvis vil teknologisk utvikling og bruken av kunstig intelligens (KI) kunne spille en sentral rolle i å gjøre Oslo kommune bedre, mer effektiv, likeverdig og tilgjengelig for innbyggere.

I Bydel Stovners høringssvar besvares de syv spørsmålene som byråden har bedt om innspill på. I svarene på spørsmålene løfter bydelsutvalget også noen utfordringer for muligheten til å tilby likeverdige tjenester til befolkningen, som ikke nødvendigvis kan løses med endringer i organisering alene.

Spørsmål og svar

1. Hva er styrker og svakheter med dagens organisering av bydelene når det kommer til bydelens tjenesteproduksjon, det vil si tilbud og tjenester som ytes til bydelens befolkning?

Stovner en bydel med store og vedvarende levekårsutfordringer, og mange innbyggere har sammensatte utfordringer. Bydelens nærhet til innbyggerne og kjennskap til lokale forhold gjør at bydelen kan tilpasse tjenester og tilbud etter behov og kontekst. Det er mulig å gjøre raske tilpasninger dersom dette er nødvendig, noe bydelens håndtering av koronapandemien er et godt eksempel på. Bydel Stovner opplever at det er forskjeller i tjenestetilbudet mellom bydelene i dag, men ser ikke nødvendigvis dette som en svakhet ved dagens organisering. Ulike utfordringer

krever ulike tilnæringer, og for at tjenestetilbudet skal bli likeverdig må det kunne tilpasses innbyggerbehov i den enkelte bydel.

Dagens organisering av bydelene legger godt til rette for innovative løsninger og samhandling mellom ulike tjenester, slik at innbyggere med sammensatte utfordringer kan bli møtt på en helhetlig måte i ulike faser av livet. Dette kan bidra til å forebygge behovet for mer omfattende tjenester på et senere tidspunkt. Samtidig opplever bydelen at dagens organisering og ansvarsfordeling av grunnskole og videregående skole gir noen utfordringer med å sikre laget rundt barn og unge gjennom hele skoleløpet. Bydelen erfarer det som særlig utfordrende å sikre helhetlig oppfølging i sårbare overganger fra barnehage til skole, barneskole til ungdomsskole og fra ungdomsskole til videregående skole.

Bydelen mener at samarbeidet med etatene fungerer godt på flere områder i dag. Samtidig opplever bydelen en noe uklar ansvars- og oppgavefordeling mellom etatene og bydelen i komplekse saker, der det er behov for spesialiserte tjenestetilbud. Dette gjelder spesielt tilbud til personer med samtidig rus og psykisk lidelse, samt komplekse former for demenssykdom. Bydelen erfarer at etatenes tilbud for disse gruppene ikke alltid samsvarer med bydelens behov. Fordi det er mangel på egnede kommunale tilbud, må bydelen ofte kjøpe kostbare plasser og tjenester fra eksterne leverandører. Bydelen mener at det må bygges opp likeverdige kommunale alternativ for å møte disse gruppenes behov.

Bydel Stovner erfarer at det kan være konkurranse om ressurser mellom bydelene, spesielt der det er høye kompetansekrav, eksempelvis innen digitalisering. Videre kan noen fagmiljøer i bydelene bli små, særlig knyttet til spesialiserte funksjoner.

2. Hva er styrker og svakheter med dagens organisering av bydelene når det kommer til bydelens rolle som myndighetsutøver?

Som nevnt er det en styrke at bydelen har god kjennskap til lokale forhold og innbyggerbehov, også for myndighetsutøvelsen. Bydelen anser det som viktig å ha vedtaksmyndighet der bydelen er tjenesteproducent, ettersom det er bydelen som er nærmest innbygger. Dette gjør det mulig å se tildelingen av tjenester i sammenheng med andre tjenester og tilbud i bydelen, noe som er særlig viktig for innbyggere med sammensatte utfordringer. Videre anser bydelen det som uheldig dersom vedtak om tildeling av tjenester fattes av en annen aktør enn den som skal finansiere tjenesten.

Bydel Stovner opplever at det er ulike tolkninger av lovverk og praksis mellom bydelene. På noen områder kan være hensiktsmessig å etablere standarder og retningslinjer for vedtak om tildeling av tjenester for å bidra til økt likebehandling. Samtidig bør ikke dette gå på bekostning av forvaltningsskjønn, og muligheten til å se tildeling av tjenester i sammenheng med bydelens øvrige tilbud og tjenester.

Deler av befolkningen på Stovner har utfordringer med systemforståelse og språk, noe som henger sammen med bydelens levekårsprofil. Innbyggers kjennskap til sine rettigheter og hvilke tjenester som finnes, er noe som kan virke inn på hvilke tjenester de ber om og får. Dette er en kompleks utfordring som kan påvirke bydelens mulighet til å gi likeverdige tjenester, og hvor bydelen ikke ser noen tydelig løsning i endret oppgavefordeling. Bydelen erfarer at det er viktig at tjenestene er oppsøkende og tilgjengelig der innbyggere oppholder seg. Eksempelvis har

bydelen etablert et bydelstorg som er sentralt lokalisert på Stovner, hvor det gis informasjon og bistand på forskjellige språk.

3. Hva er styrker og svakheter med dagens organisering av bydelene når det kommer til bydelens rolle som samfunnsutvikler?

Slik det beskrives i *Forslag til planstrategi for Oslo kommune 2024-2027* er prisforskjeller i boligmarkedet mellom bydeler en viktig driver for økt segregering og opphopning av levekårsutfordringer. Å skape en bærekraftig og mindre delt by er en kompleks problemstilling som krever tverrsektorielle løsninger, og hvor næringslivet er en viktig part.

Bydelen opplever å ha begrenset myndighet i rollen som samfunnsutvikler, særlig knyttet til plan- og byggeprosesser. De sentraliserte beslutningsprosessene i plan- og byggesaker kan være svært tidkrevende, og bydelen opplever at det ikke alltid er samsvar mellom lokale behov og beslutningene som tas sentralt. Det er en fordel at den spesialiserte kompetansen på dette området er samlet i større fagmiljøer på etatsnivå, men dagens organisering gir bydelene få muligheter til å påvirke den lokale utviklingen. Dette er en særlig utfordring for bydeler som Stovner, gitt kommunens strategiske prinsipp om byutvikling innenfra og ut. Bydel Stovner erfarer at det er utfordrende å få til større utviklingssamarbeid med næringslivet, gitt bydelens begrensede myndighet og virkemidler på området. Manglende utvikling i ytre by og på Stovner bidrar til å opprettholde opphopningen av levekårsutfordringer i noen områder.

4. Hva er styrker og svakheter med dagens organisering av bydelene når det kommer til bydelen som lokaldemokratisk arena?

De lokale politikerne har god kjennskap til lokale forhold, og stort engasjement for bydelen de bor i. Nærheten til innbyggere er viktig for å legge til rette for medvirkning og involvering i lokale beslutningsprosesser. Bydel Stovner har mange innbyggere med et stort engasjement for sitt lokalmiljø.

Samtidig erfarer bydelen at det kan være utfordrende å nå ut til og involvere innbyggere med lavere samfunnstilknytning, noe som også henger sammen med levekårene på Stovner. Under halvparten av innbyggerne på Stovner stemte ved forrige kommunestyre- og fylkestingsvalg. Dette er en demokratisk utfordring uten noen åpenbar løsning i oppgavefordeling, men som kommunen som helhet bør adressere.

5. Er det oppgaver som i dag ligger til etatene eller kommunen sentralt som kunne vært løst bedre dersom de lå på bydelsnivå? Hvorfor?

Det er fordeler og ulemper med alle endringer, og Bydel Stovner vil presisere at det er nødvendig med en grundig utredning av hvilke oppgaver som kunne blitt løst bedre dersom de lå på bydelsnivå.

I tråd med de beskrevne utfordringene som bydelen opplever i rollen som samfunnsutvikler, kan det være aktuelt at bydelene får tilført noe mer myndighet i plan- og byggeprosesser som krever lokalkunnskap. Videre bør bydelene involveres tidligere og gis større mulighet til å medvirke i plan, bygge- og byutviklingsprosesser. I dag fungerer bydelene i praksis som en høringsinstans relativt sent i prosessene, hvor det som regel gis korte høringsfrister.

Bydelen mener at det er aktuelt med en gjennomgang av organiseringen av grunnskolen, spesielt sett i lys av at oppvekstreformene gir kommunen et større ansvar for forebygging og tidlig innsats

overfor barn og unge. Bydelen opplever som nevnt at dagens organisering og ansvarsfordeling gjør det utfordrende å sikre en helhetlig oppfølging av barn og unge gjennom skoleløpet, spesielt i sårbare overganger.

6. Er det oppgaver som i dag ligger til bydelene som kunne vært løst bedre dersom de lå hos etatene eller kommunen sentralt? Hvorfor?

Også på dette punktet er det nødvendig med utredninger og vurderinger av fordeler og ulemper. Videre mener Bydel Stovner at forpliktende samarbeid mellom bydeler om enkelte spesialiserte oppgaver kan gi større gevinst enn en ren sentralisering. Dette gjelder særlig samarbeid mellom bydeler som ligger nær hverandre, og som har likende utfordringer. Det kan være aktuelt å utforske en «shared services»-modell på noen områder, som bydelene selv finansierer. Dette er særlig relevant for spesialiserte funksjoner med høye kompetansekrav, og der det er konkurranse om ressurser mellom bydelene. Som nevnt må dette utredes, men eksempler på slike oppgaver kan være juridisk kompetanse, informasjonssikkerhet, evakuerte- og pårørendesenter, koordinatorene for fagsystemer og deler av digitaliseringsarbeidet.

Som tidligere beskrevet er det en utfordring for bydelene at etatenes tilbud og tjenester ikke alltid samsvarer med bydelenes behov, og at ansvars- og oppgavefordelingen kan oppleves uklart. Dette gjelder spesielt tilbud til innbyggere med rusutfordringer og psykiske lidelser, og kompleks demenssykdom. Bydelen mener at kommunen må bygge opp tilbud som dekker behovene til disse gruppene. I og med at dette er oppgaver som krever spesialisert kompetanse, mener bydelen at dette ansvaret kan ligge til etatene.

Bydelen mener at forvaltningen av akutte og midlertidig botilbud kan vurderes sentralisert. Dette er et område hvor alle bydelene opplever store kapasitets- og kvalitetsutfordringer i dag, og hvor en koordinert sentral tjeneste kunne vært en sterkere markedsaktør.

Støttekontaktordningen er også et område som kan vurderes sentralisert. I bydelen er dette et tilbud som omfatter relativt få, men på byomfattende nivå er det et stort apparat.

7. På hvilke områder kunne samarbeidet mellom bydelene vært styrket?

Bydelene samarbeider godt på mange områder i dag, særlig knyttet til læring og erfaringsutveksling. Som nevnt kan det være aktuelt å vurdere mer forpliktende samarbeid på noen områder, eksempelvis gjennom en «shared services»-modell for spesialiserte oppgaver.

Stovner bydelsutvalgs behandling:

Forslag fra Rødt , foreslått av Sammia Naz Zaeem, Rødt:

Alternativt forslag fra Rødt

Målsetning og motivasjon for henvendelsen fra Oslo kommune virker uklart og omfatter store spørsmål det er nærliggende å adressere. Perioden for å realitetsbehandle er for kort. En vurdering av oppgavefordeling mellom bydeler og kommunen sentralt vil få betydning for de ansatte, både i kommunen sentralt og i bydelene. Spørsmålene som kan stilles i prosessen kan variere fra forslag om at bydelsdirektøren svarer til BU, til at områder med store og uforutsigbare utgifter overtas av kommunen (NAV, barnevern, etc.) En vurdering av spørsmålet

fra de ansattes organisasjoner hadde derfor vært ønskelig før den politiske behandlingen av dette spørsmålet i bydelene.

Nærhet til folk og lokaldemokratiet er viktig, og hensynet til kortest mulig vei mellom de styrende og velgere må veie tyngst. Bydel Stovner vil derfor be om at denne saken stilles i bero og at byrådet gjennomfører en prosess som sikrer god medvirkning fra folkevalgte, ansatte og innbyggere.

Votering

Alternativt forslag fra R fikk 2 (2 R) stemmer og falt.

Forslag fra FrP om å stryke siste avsnitt under punkt 4 fra innstillingen i AU fikk 2 (2FrP) stemmer og falt.

Innstillingen fra AU for øvrig ble enstemmig vedtatt.

Stovner bydelsutvalgs vedtak:

Stovner bydelsutvalg er av den oppfatning at spørsmålene om oppgavefordeling mellom kommunen sentralt og bydelene er svært viktige. Det er derfor beklagelig at bydelene har fått så kort svarfrist i denne saken. Bedre tid hadde kunnet åpne for bedre lokalpolitiske prosesser og bedre begrunnede svar. Bydelene har en sentral rolle både i utforming og gjennomføring av den kommunale politikken i Oslo på viktige områder. Det er da viktig at mulige endringer i oppgavefordeling får grundig behandling før de eventuelt vedtas.

Innledning

Oslo kommune står overfor flere sammensatte og komplekse utfordringer, omtalt som seks 'samfunnsflokker' i *Forslag til planstrategi for Oslo kommune 2024-2027*. Disse utfordringene manifesterer seg i stor grad på Stovner. Samfunnsflokene kjennetegnes ved at de er gjenstridige, og at det kreves helhetlig innsats på tvers av sektorer for å finne gode løsninger. Måten Oslo kommune er organisert på gir derfor noen utfordringer, ettersom oppgavene som skal løses ofte går på tvers av organiseringen.

Dette betyr derimot ikke at endringer i oppgavefordelingen mellom kommunen sentralt og bydelene nødvendigvis vil løse samfunnsflokene. Bydel Stovner mener at det kan finnes svar på noen konkrete utfordringer i oppgavefordeling, men at håndteringen av samfunnsflokene først og fremst krever nye arbeidsmåter, nye former for samarbeid og felles løsninger på tvers av organisatoriske skillelinjer. Eksempelvis vil teknologisk utvikling og bruken av kunstig intelligens (KI) kunne spille en sentral rolle i å gjøre Oslo kommune bedre, mer effektiv, likeverdig og tilgjengelig for innbyggere.

I Bydel Stovners hørings svar besvares de syv spørsmålene som byråden har bedt om innspill på. I svarene på spørsmålene løfter bydelsutvalget også noen utfordringer for muligheten til å tilby likeverdige tjenester til befolkningen, som ikke nødvendigvis kan løses med endringer i organisering alene. Bydelsutvalget vil påpeke at gode tjenester på bydelsnivå krever at finansiering følger oppgavene, inkludert midler til god implementering.

En helt sentral utfordring for vår bydel, er at sysselsettingsgraden er urovekkende lav i enkelte deler av bydelen. Det smitter over på andre utfordringer som lav inntekt med økt behov for økonomisk sosialhjelp og andre støtteordninger, trangboddhet, utenforskap m.m. Det er

begrenset hva en bydel kan gjøre med dette, men noe gjør vi og vi bør kunne gjøre mer for at sysselsettingsgraden øker og dermed forebygge andre utfordringer. Her trenger bydelen flere virkemidler og godt samarbeid i partnerskapet med NAV-stat.

Spørsmål og svar

1. Hva er styrker og svakheter med dagens organisering av bydelene når det kommer til bydelens tjenesteproduksjon, det vil si tilbud og tjenester som ytes til bydelens befolkning?

Stovner en bydel med store og vedvarende levekårsutfordringer, og mange innbyggere har sammensatte utfordringer. Bydelens nærhet til innbyggerne og kjennskap til lokale forhold gjør at bydelen kan tilpasse tjenester og tilbud etter behov og kontekst. Det er mulig å gjøre raske tilpasninger dersom dette er nødvendig, noe bydelens håndtering av koronapandemien er et godt eksempel på. Det at vi hadde nærhet til innbyggerne gjorde at vi raskt kunne snu oss om og gi informasjon og tjenester til innbyggerne, var enormt viktig i den situasjonen vi opplevde under koronaen.

Bydel Stovner opplever at det er forskjeller i tjenestetilbudet mellom bydelene i dag, men ser ikke nødvendigvis dette som en svakhet ved dagens organisering. Ulike utfordringer krever ulike tilnærminger, og for at tjenestetilbudet skal bli likeverdig, må det kunne tilpasses innbyggerbehov i den enkelte bydel. Og det vil også kunne være slik at for at tjenestetilbudet skal være likeverdig, kan tiltakene som settes inn være forskjellige.

Dagens organisering av bydelene legger godt til rette for innovative løsninger og samhandling mellom ulike tjenester, slik at innbyggere med sammensatte utfordringer kan bli møtt på en helhetlig måte i ulike faser av livet. Dette kan bidra til å forebygge behovet for mer omfattende tjenester på et senere tidspunkt. Samtidig opplever bydelen at dagens organisering og ansvarsfordeling av grunnskole og videregående skole gir noen utfordringer med å sikre laget rundt barn og unge gjennom hele skoleløpet. Bydelen erfarer det som særlig utfordrende å sikre helhetlig oppfølging i sårbare overganger fra barnehage til skole, barneskole til ungdomsskole og fra ungdomsskole til videregående skole. Vår erfaring er at samarbeidet mellom bydelen og skolene har blitt bedre, som f.eks. at bydelen har kunnet ansette ungdomsloser i skolene som et viktig forebyggende tiltak overfor sårbare barn og unge. Bydelens representasjon i skolenes driftsstyrer er viktig og må fortsette.

Bydelen mener at samarbeidet med etatene fungerer godt på flere områder i dag. Samtidig opplever bydelen en noe uklar ansvars- og oppgavefordeling mellom etatene og bydelen i komplekse saker, der det er behov for spesialiserte tjenestetilbud. Dette gjelder spesielt tilbud til personer med samtidig rus og psykisk lidelse, samt komplekse former for demenssykdom. Bydelen erfarer at etatenes tilbud for disse gruppene ikke alltid samsvarer med bydelens behov. Fordi det er mangel på egnede kommunale tilbud, må bydelen ofte kjøpe kostbare plasser og tjenester fra eksterne leverandører. Bydelen mener at det må bygges opp likeverdige kommunale alternativer for å møte disse gruppens behov.

Bydel Stovner erfarer at det kan være konkurranse om ressurser mellom bydelene, spesielt der det er høye kompetansekrav, eksempelvis innen digitalisering. Videre kan noen fagmiljøer i bydelene bli små, særlig knyttet til spesialiserte funksjoner.

2. Hva er styrker og svakheter med dagens organisering av bydelene når det kommer til bydelens rolle som myndighetsutøver?

Som nevnt er det en styrke at bydelen har god kjennskap til lokale forhold og innbyggerbehov, også for myndighetsutøvelsen. Bydelen anser det som viktig å ha vedtaksmyndighet der bydelen er tjenesteproducent, ettersom det er bydelen som er nærmest innbygger. Dette gjør det mulig å se tildelingen av tjenester i sammenheng med andre tjenester og tilbud i bydelen, noe som er særlig viktig for innbyggere med sammensatte utfordringer. Videre anser bydelen det som uheldig dersom vedtak om tildeling av tjenester fattes av en annen aktør enn den som skal finansiere tjenesten.

Bydel Stovner opplever at det er ulike tolkninger av lovverk og praksis mellom bydelene. På noen områder kan det være hensiktsmessig å etablere standarder og retningslinjer for vedtak om tildeling av tjenester for å bidra til økt likebehandling. Samtidig bør ikke dette gå på bekostning av forvaltningsskjønn, og muligheten til å se tildeling av tjenester i sammenheng med bydelens øvrige tilbud og tjenester. Det at bydelen har rom for å utøve skjønn, kan gjøre at hjelp og bistand både kan skje raskere og bli bedre.

Deler av befolkningen på Stovner har utfordringer med systemforståelse og språk, noe som henger sammen med bydelens levekårsprofil. Innbyggeres kjennskap til sine rettigheter og hvilke tjenester som finnes, er noe som kan virke inn på hvilke tjenester de ber om og får. Dette er en kompleks utfordring som kan påvirke bydelens mulighet til å gi likeverdige tjenester, og hvor bydelen ikke ser noen tydelig løsning i endret oppgavefordeling. Bydelen erfarer at det er viktig at tjenestene er oppsøkende og tilgjengelig der innbyggere oppholder seg. Eksempelvis har bydelen etablert et bydelstorg som er sentralt lokalisert på Stovner, hvor det gis informasjon og bistand på forskjellige språk.

3. Hva er styrker og svakheter med dagens organisering av bydelene når det kommer til bydelens rolle som samfunnsutvikler?

Slik det beskrives i *Forslag til planstrategi for Oslo kommune 2024-2027* er prisforskjeller i boligmarkedet mellom bydeler en viktig driver for økt segregering og opphopning av levekårsutfordringer. Å skape en bærekraftig og mindre delt by er en kompleks problemstilling som krever tverrsektorielle løsninger, og hvor næringslivet er en viktig part.

Bydelen opplever å ha begrenset myndighet i rollen som samfunnsutvikler, særlig knyttet til plan- og byggeprosesser. De sentraliserte beslutningsprosessene i plan- og byggesaker kan være svært tidkrevende, og bydelen opplever at det ikke alltid er samsvar mellom lokale behov og beslutningene som tas sentralt. Det er en fordel at den spesialiserte kompetansen på dette området er samlet i større fagmiljøer på etatsnivå, men dagens organisering gir bydelene få muligheter til å påvirke den lokale utviklingen. Dette er en særlig utfordring for bydeler som Stovner, gitt kommunens strategiske prinsipp om byutvikling innenfra og ut. Bydel Stovner erfarer at det er utfordrende å få til større utviklingssamarbeid med næringslivet, gitt bydelens begrensede myndighet og virkemidler på området. Manglende utvikling i ytre by og på Stovner bidrar til å opprettholde opphopningen av levekårsutfordringer i noen områder.

4. Hva er styrker og svakheter med dagens organisering av bydelene når det kommer til bydelen som lokaldemokratisk arena?

De lokale politikerne har god kjennskap til lokale forhold, og stort engasjement for bydelen de bor i. Nærheten til innbyggere er viktig for å legge til rette for medvirkning og involvering i lokale beslutningsprosesser. Bydel Stovner har mange innbyggere med et stort engasjement for sitt lokalmiljø, og er klart større i folketall enn gjennomsnittet av norske kommuner. En viktig

forutsetning for at en bydel skal fungere som en sterk lokalpolitisk arena er å ha nærhet til befolkningen.

Samtidig erfarer bydelen at det kan være utfordrende å nå ut til og involvere innbyggere med lavere samfunnstilknytning, noe som også henger sammen med levekårene på Stovner. Under halvparten av innbyggerne på Stovner stemte ved forrige kommunestyre- og fylkestingsvalg. Dette er en demokratisk utfordring uten noen åpenbar løsning i oppgavefordeling, men som kommunen som helhet bør adressere.

Deltakelse i lokalpolitikken i en bydel bør baseres på frivillighet. Det er en styrke at de som deltar i lokalpolitikken er i arbeid, går på skole, deltar i frivillig arbeid ellers i bydelen osv. Dette gir viktige impulser til det politiske arbeidet. Men særlig det å være bydelsutvalgsleder kan være utfordrende med mange ulike oppgaver som kan være vanskelig fullt ut å kombinere med arbeid. Bydel Stovner mener derfor at det må etableres ulike frikjøpsordninger på deltid for leder av bydelsutvalgene.

5. Er det oppgaver som i dag ligger til etatene eller kommunen sentralt som kunne vært løst bedre dersom de lå på bydelsnivå? Hvorfor?

Det er fordeler og ulemper med alle endringer, og Bydel Stovner vil presisere at det er nødvendig med en grundig utredning av hvilke oppgaver som kunne blitt løst bedre dersom de lå på bydelsnivå.

I tråd med de beskrevne utfordringene som bydelen opplever i rollen som samfunnsutvikler, kan det være aktuelt at bydelene får tilført noe mer myndighet i plan- og byggeprosesser som krever lokalkunnskap. Videre bør bydelene involveres tidligere og gis større mulighet til å medvirke i plan, bygge- og byutviklingsprosesser. I dag fungerer bydelene i praksis som en høringsinstans relativt sent i prosessene, hvor det som regel gis korte høringsfrister.

Bydelen mener at det er aktuelt med en gjennomgang av organiseringen av grunnskolen, spesielt sett i lys av at oppvekstreformene gir kommunen et større ansvar for forebygging og tidlig innsats overfor barn og unge. Bydelen opplever som nevnt at dagens organisering og ansvarsfordeling gjør det utfordrende å sikre en helhetlig oppfølging av barn og unge gjennom skoleløpet, spesielt i sårbare overganger.

Bydel Stovner erfarer at det ville kunne være mer effektivt noen ganger at bydelen selv kunne utføre noen oppgaver som tilligger etater. Det gjelder særlig enkelt teknisk vedlikeholdsarbeid. Bydelen mener det bør vurderes om hver enkelt bydel kan tilføres budsjettmidler for å utføre enkelt vedlikeholdsarbeid i egen regi.

6. Er det oppgaver som i dag ligger til bydelene som kunne vært løst bedre dersom de lå hos etatene eller kommunen sentralt? Hvorfor?

Også på dette punktet er det nødvendig med utredninger og vurderinger av fordeler og ulemper. Videre mener Bydel Stovner at forpliktende samarbeid mellom bydeler om enkelte spesialiserte oppgaver kan gi større gevinst enn en ren sentralisering. Dette gjelder særlig samarbeid mellom bydeler som ligger nær hverandre, og som har likende utfordringer. Det kan være aktuelt å utforske en «shared services»-modell på noen områder, som bydelene selv finansierer. Dette er særlig relevant for spesialiserte funksjoner med høye kompetansekrav, og der det er konkurranse om ressurser mellom bydelene. Som nevnt må dette utredes, men eksempler på

slike oppgaver kan være juridisk kompetanse, informasjonssikkerhet, evakuerte- og pårørendesenter, koordinatorene for fagsystemer og deler av digitaliseringsarbeidet.

Som tidligere beskrevet er det en utfordring for bydelene at etatenes tilbud og tjenester ikke alltid samsvarer med bydelenes behov, og at ansvars- og oppgavefordelingen kan oppleves uklare. Dette gjelder spesielt tilbud til innbyggere med rusutfordringer og psykiske lidelser, og kompleks demenssykdom. Bydelen mener at kommunen må bygge opp tilbud som dekker behovene til disse gruppene. I og med at dette er oppgaver som krever spesialisert kompetanse, mener bydelen at dette ansvaret kan ligge til etatene.

Bydelen mener at forvaltningen av akutte og midlertidig botilbud kan vurderes sentralisert. Dette er et område hvor alle bydelene opplever store kapasitets- og kvalitetsutfordringer i dag, og hvor en koordinert sentral tjeneste kunne vært en sterkere markedsaktør.

Støttekontaktordningen er også et område som kan vurderes sentralisert. I bydelen er dette et tilbud som omfatter relativt få, men på byomfattende nivå er det et stort apparat. Standardiserte tjenester med objektive kriterier, som f.eks. vedtak om TT-kort, kan vurderes sentralisert.

Bydelene bør ha tilsyn med de tjenestene de har ansvaret for. Så lenge drift av sykehjemmene er lagt på sentralt nivå, bør også tilsynsansvaret ligge der. Kontrollutvalget i Oslo kommune er et folkevalgt organ som allerede har et overordnet ansvar for tilsynet med alle sentrale etater i kommunen, også Sykehjemsetaten (SYE). Tilsynet med driften av de enkelte sykehjem bør derfor ligge der.

7. På hvilke områder kunne samarbeidet mellom bydelene vært styrket?

Bydelene samarbeider godt på mange områder i dag, særlig knyttet til læring og erfaringsutveksling. Som nevnt kan det være aktuelt å vurdere mer forpliktende samarbeid på noen områder, eksempelvis gjennom en «shared services»-modell for spesialiserte oppgaver som nevnt under 1. avsnitt under punkt 6.

Stovner arbeidsutvalgs behandling:

Omforent tilleggsforslag fra AP og SV - nytt avsnitt helt først:, foreslått av ,

Stovner bydelsutvalg er av den oppfatning at spørsmålene om oppgavefordeling mellom kommunen sentralt og bydelene er svært viktige. Det er derfor beklagelig at bydelene har fått så kort svarfrist i denne saken. Bedre tid hadde kunnet åpne for bedre lokalpolitiske prosesser og bedre begrunnede svar. Bydelene har en sentral rolle både i utforming og gjennomføring av den kommunale politikken i Oslo på viktige områder. Det er da viktig at mulige endringer i oppgavefordeling får grundig behandling før de eventuelt vedtas.

Tilleggsforslag: Nytt avsnitt til pkt.6, foreslått av Tore Ludt, Sosialistisk Venstreparti:

Bydelene bør ha tilsyn med de tjenestene de har ansvaret for. Så lenge drift av sykehjemmene er lagt på sentralt nivå, bør også tilsynsansvaret ligge der. Kontrollutvalget i Oslo kommune er et folkevalgt organ som allerede har et overordnet ansvar for tilsynet med alle sentrale etater i kommunen, også Sykehjemsetaten (SYE). Tilsynet med driften av de enkelte sykehjem bør derfor ligge der.

Alternativt forslag fra Rødt, foreslått av Sammia Naz Zaeem, Rødt:

Målsetning og motivasjon for henvendelsen fra Oslo kommune virker uklart og omfatter store spørsmål det er nærliggende å adressere. Perioden for å realitetsbehandle er for kort. En vurdering av oppgavefordeling mellom bydeler og kommunen sentralt vil få betydning for de ansatte, både i kommunen sentralt og i bydelene. Spørsmålene som kan stilles i prosessen kan variere fra forslag om at bydelsdirektøren svarer til BU, til at områder med store og uforutsigbare utgifter overtas av kommunen (NAV, barnevern, etc.) En vurdering av spørsmålet fra de ansattes organisasjoner hadde derfor vært ønskelig før den politiske behandlingen av dette spørsmålet i bydelene.

Nærhet til folk og lokaldemokratiet er viktig, og hensynet til kortest mulig vei mellom de styrende og velgere må veie tyngst. Bydel Stovner vil derfor be om at denne saken stilles i bero og at byrådet gjennomfører en prosess som sikrer god medvirkning fra folkevalgte, ansatte og innbyggere.

Tilleggsforslag fra Rødt - ny setning i siste avsnitt i innledningen, foreslått av Sammia Naz Zaeem, Rødt:

Bydelsutvalget vil påpeke at gode tjenester på bydelsnivå krever at finansiering følger oppgavene, inkludert midler til god implementering.

Tilleggsforslag fra AP - nytt avsnitt sist under innledning, foreslått av Rashid Nawaz, Arbeiderpartiet:

En helt sentral utfordring for vår bydel, er at sysselsettingsgraden er urovekkende lav i enkelte deler av bydelen. Det smitter over på andre utfordringer som lav inntekt med økt behov for økonomisk sosialhjelp og andre støtteordninger, trangboddhet, utenforskap m.m. Det er begrenset hva en bydel kan gjøre med dette, men noe gjør vi og vi bør kunne gjøre mer for at sysselsettingsgraden øker og dermed forebygge andre utfordringer. Her trenger bydelen flere virkemidler og godt samarbeid i partnerskapet med NAV-stat.

Tilleggsforslag fra AP - ny setning sist i første avsnitt til punkt 1, foreslått av Rashid Nawaz, Arbeiderpartiet:

Det at vi hadde nærhet til innbyggerne gjorde at vi raskt kunne snu oss om og gi informasjon og gi tjenester til innbyggerne, var enormt viktig i den situasjonen vi opplevde under koronaen.

Tilleggsforslag fra AP - ny setning sist i andre avsnitt til punkt 1, foreslått av Rashid Nawaz, Arbeiderpartiet:

Og det vil også kunne være slik at for at tjenestetilbudet skal være likeverdig, kan tiltakene som settes inn være forskjellige.

Tilleggsforslag fra AP - ny setning sist i tredje avsnitt til punkt 1, foreslått av Rashid Nawaz, Arbeiderpartiet:

Vår erfaring er at samarbeidet mellom bydelen og skolene har blitt bedre, som f.eks. at bydelen har kunnet ansette ungdomsloser i skolene som et viktig forebyggende tiltak overfor sårbare barn og unge. Bydelens representasjon i skolenes driftsstyrer er viktig og må fortsette.

Tilleggsforslag fra AP - ny setning sist i andre avsnitt til punkt 2, foreslått av Rashid Nawaz, Arbeiderpartiet:

Det at bydelen har rom for å utøve skjønn, kan gjøre at hjelp og bistand både kan skje raskere og bli bedre.

Tilleggsforslag fra AP - ny setning sist i første avsnitt til punkt 4, foreslått av Rashid Nawaz, Arbeiderpartiet:

...og er klart større i folketall enn gjennomsnittet av norske kommuner. En viktig forutsetning for at en bydel skal fungere som er sterk lokalpolitisk arena er å ha nærhet til befolkningen.

Tilleggsforslag fra AP - nytt avsnitt sist til punkt 4, foreslått av Rashid Nawaz, Arbeiderpartiet:

Deltakelse i lokalpolitikken i en bydel bør baseres på frivillighet. Det er en styrke at de som deltar i lokalpolitikken er i arbeid, går på skole, deltar i frivillig arbeid ellers i bydelen osv. Dette gir viktige impulser til det politiske arbeidet. Men særlig det å være bydelsutvalgsleder kan være utfordrende med mange ulike oppgaver som kan være vanskelig fullt ut å kombinere med arbeid. Bydel Stovner mener derfor at det må etableres ulike frikjøpsordninger på deltid for leder av bydelsutvalgene.

Tilleggsforslag fra AP - nytt avsnitt 1 sist til punkt 5, foreslått av Rashid Nawaz, Arbeiderpartiet:

Å legge ansvaret for grunnskole til bydel har vært drøftet helt siden ordningen med bydeler ble etablert. Skolen er en viktig arena i lokalsamfunnet. Ja, den aller viktigste for barn og unge. En del utfordringer i skolen kan bare løses i et tett samarbeid med bydelen. Bydel Stovner vil likevel ikke foreslå en slik endring. Et likeverdig opplæringstilbud forutsetter en helhetlig forvaltning og politisk styring. Men det bør likevel gjøres endringer. PPT for barn under skolealder bør overføres bydel, slik at sakkyndig vurderinger kan gjøres med utgangspunkt i lokale forhold og ses i sammenheng med barnehagens øvrige ressurser og læringsmiljø. Dette vil også gi sammenheng mellom ansvar for vedtak og utførelse, raskere mulighet for endring i vedtak ved endring i behov.

Tilleggsforslag fra AP - ny setning sist i punkt 7, foreslått av Rashid Nawaz, Arbeiderpartiet:

... som nevnt under 1. avsnitt under punkt 6.

Omforent tilleggsforslag fra AU - ny setning i siste avsnitt under punkt 6, foreslått av , Standardiserte tjenester med objektive kriterier, som f.eks. vedtak om TT-kort, kan vurderes sentralisert.

Tilleggsforslag fra AP - nytt avsnitt nr 2 sist til punkt 5, foreslått av Rashid Nawaz, Arbeiderpartiet:

Bydel Stovner erfarer at det ville kunne være mer effektivt noen ganger at bydelen selv kunne utføre noen oppgaver som tilligger etater. Det gjelder særlig enkelt teknisk vedlikeholdsarbeid. Bydelen mener det bør vurderes om hver enkelt bydel kan tilføres budsjettmidler for å utføre enkelt vedlikeholdsarbeid i egen regi.

Votering

Det ble votert over alle innkomne forslag i den rekkefølgen de naturlig hørte hjemme med utgangspunkt i bydelsdirektørens forslag til vedtak.

Alternativt forslag fra R fikk ingen stemmer og falt.

Tilleggsforslag fra AP om nytt avsnitt sist til punkt 4 fikk 4 (2AP, 1H, 1SV) stemmer.

Tilleggsforslag fra AP - nytt avsnitt 1 sist til punkt 5 ble trukket.

Bydelsdirektørens forslag og alle andre tilleggsforslag og omforente forslag ble enstemmig vedtatt.

Stovner arbeidsutvalgs vedtak:

Innstilling fra AU

Stovner bydelsutvalg er av den oppfatning at spørsmålene om oppgavefordeling mellom kommunen sentralt og bydelene er svært viktige. Det er derfor beklagelig at bydelene har fått så kort svarfrist i denne saken. Bedre tid hadde kunnet åpne for bedre lokalpolitiske prosesser og bedre begrunnede svar. Bydelene har en sentral rolle både i utforming og gjennomføring av den kommunale politikken i Oslo på viktige områder. Det er da viktig at mulige endringer i oppgavefordeling får grundig behandling før de eventuelt vedtas.

Innledning

Oslo kommune står overfor flere sammensatte og komplekse utfordringer, omtalt som seks 'samfunnsflokke' i *Forslag til planstrategi for Oslo kommune 2024-2027*. Disse utfordringene manifesterer seg i stor grad på Stovner. Samfunnsflokene kjennetegnes ved at de er gjenstridige, og at det kreves helhetlig innsats på tvers av sektorer for å finne gode løsninger. Måten Oslo kommune er organisert på gir derfor noen utfordringer, ettersom oppgavene som skal løses ofte går på tvers av organiseringen.

Dette betyr derimot ikke at endringer i oppgavefordelingen mellom kommunen sentralt og bydelene nødvendigvis vil løse samfunnsflokene. Bydel Stovner mener at det kan finnes svar på noen konkrete utfordringer i oppgavefordeling, men at håndteringen av samfunnsflokene først og fremst krever nye arbeidsmåter, nye former for samarbeid og felles løsninger på tvers av organisatoriske skillelinjer. Eksempelvis vil teknologisk utvikling og bruken av kunstig intelligens (KI) kunne spille en sentral rolle i å gjøre Oslo kommune bedre, mer effektiv, likeverdig og tilgjengelig for innbyggere.

I Bydel Stovners hørings svar besvares de syv spørsmålene som byråden har bedt om innspill på. I svarene på spørsmålene løfter bydelsutvalget også noen utfordringer for muligheten til å tilby likeverdige tjenester til befolkningen, som ikke nødvendigvis kan løses med endringer i organisering alene. Bydelsutvalget vil påpeke at gode tjenester på bydelsnivå krever at finansiering følger oppgavene, inkludert midler til god implementering.

En helt sentral utfordring for vår bydel, er at sysselsettingsgraden er urovekkende lav i enkelte deler av bydelen. Det smitter over på andre utfordringer som lav inntekt med økt behov for økonomisk sosialhjelp og andre støtteordninger, trangboddhet, utenforskap m.m. Det er begrenset hva en bydel kan gjøre med dette, men noe gjør vi og vi bør kunne gjøre mer for at sysselsettingsgraden øker og dermed forebygge andre utfordringer. Her trenger bydelen flere virkemidler og godt samarbeid i partnerskapet med NAV-stat.

Spørsmål og svar

1. Hva er styrker og svakheter med dagens organisering av bydelene når det kommer til bydelens tjenesteproduksjon, det vil si tilbud og tjenester som ytes til bydelens befolkning?

Stovner en bydel med store og vedvarende levekårsutfordringer, og mange innbyggere har sammensatte utfordringer. Bydelens nærhet til innbyggerne og kjennskap til lokale forhold gjør at bydelen kan tilpasse tjenester og tilbud etter behov og kontekst. Det er mulig å gjøre raske

tilpasninger dersom dette er nødvendig, noe bydelens håndtering av koronapandemien er et godt eksempel på. Det at vi hadde nærhet til innbyggerne gjorde at vi raskt kunne snu oss om og gi informasjon og tjenester til innbyggerne, var enormt viktig i den situasjonen vi opplevde under koronaen.

Bydel Stovner opplever at det er forskjeller i tjenestetilbudet mellom bydelene i dag, men ser ikke nødvendigvis dette som en svakhet ved dagens organisering. Ulike utfordringer krever ulike tilnærminger, og for at tjenestetilbudet skal bli likeverdig, må det kunne tilpasses innbyggerbehov i den enkelte bydel. Og det vil også kunne være slik at for at tjenestetilbudet skal være likeverdig, kan tiltakene som settes inn være forskjellige.

Dagens organisering av bydelene legger godt til rette for innovative løsninger og samhandling mellom ulike tjenester, slik at innbyggere med sammensatte utfordringer kan bli møtt på en helhetlig måte i ulike faser av livet. Dette kan bidra til å forebygge behovet for mer omfattende tjenester på et senere tidspunkt. Samtidig opplever bydelen at dagens organisering og ansvarsfordeling av grunnskole og videregående skole gir noen utfordringer med å sikre laget rundt barn og unge gjennom hele skoleløpet. Bydelen erfarer det som særlig utfordrende å sikre helhetlig oppfølging i sårbare overganger fra barnehage til skole, barneskole til ungdomsskole og fra ungdomsskole til videregående skole. Vår erfaring er at samarbeidet mellom bydelen og skolene har blitt bedre, som f.eks. at bydelen har kunnet ansette ungdomsloser i skolene som et viktig forebyggende tiltak overfor sårbare barn og unge. Bydelens representasjon i skolenes driftsstyrer er viktig og må fortsette.

Bydelen mener at samarbeidet med etatene fungerer godt på flere områder i dag. Samtidig opplever bydelen en noe uklar ansvars- og oppgavefordeling mellom etatene og bydelen i komplekse saker, der det er behov for spesialiserte tjenestetilbud. Dette gjelder spesielt tilbud til personer med samtidig rus og psykisk lidelse, samt komplekse former for demenssykdom. Bydelen erfarer at etatenes tilbud for disse gruppene ikke alltid samsvarer med bydelens behov. Fordi det er mangel på egnede kommunale tilbud, må bydelen ofte kjøpe kostbare plasser og tjenester fra eksterne leverandører. Bydelen mener at det må bygges opp likeverdige kommunale alternativ for å møte disse gruppens behov.

Bydel Stovner erfarer at det kan være konkurranse om ressurser mellom bydelene, spesielt der det er høye kompetansekrav, eksempelvis innen digitalisering. Videre kan noen fagmiljøer i bydelene bli små, særlig knyttet til spesialiserte funksjoner.

2. Hva er styrker og svakheter med dagens organisering av bydelene når det kommer til bydelens rolle som myndighetsutøver?

Som nevnt er det en styrke at bydelen har god kjennskap til lokale forhold og innbyggerbehov, også for myndighetsutøvelsen. Bydelen anser det som viktig å ha vedtaksmyndighet der bydelen er tjenesteproducent, ettersom det er bydelen som er nærmest innbygger. Dette gjør det mulig å se tildelingen av tjenester i sammenheng med andre tjenester og tilbud i bydelen, noe som er særlig viktig for innbyggere med sammensatte utfordringer. Videre anser bydelen det som uheldig dersom vedtak om tildeling av tjenester fattes av en annen aktør enn den som skal finansiere tjenesten.

Bydel Stovner opplever at det er ulike tolkninger av lovverk og praksis mellom bydelene. På noen områder kan det være hensiktsmessig å etablere standarder og retningslinjer for vedtak om tildeling av tjenester for å bidra til økt likebehandling. Samtidig bør ikke dette gå på bekostning

av forvaltningsskjønn, og muligheten til å se tildeling av tjenester i sammenheng med bydelens øvrige tilbud og tjenester. Det at bydelen har rom for å utøve skjønn, kan gjøre at hjelp og bistand både kan skje raskere og bli bedre.

Deler av befolkningen på Stovner har utfordringer med systemforståelse og språk, noe som henger sammen med bydelens levekårsprofil. Innbyggers kjennskap til sine rettigheter og hvilke tjenester som finnes, er noe som kan virke inn på hvilke tjenester de ber om og får. Dette er en kompleks utfordring som kan påvirke bydelens mulighet til å gi likeverdige tjenester, og hvor bydelen ikke ser noen tydelig løsning i endret oppgavefordeling. Bydelen erfarer at det er viktig at tjenestene er oppsøkende og tilgjengelig der innbyggere oppholder seg. Eksempelvis har bydelen etablert et bydelstorg som er sentralt lokalisert på Stovner, hvor det gis informasjon og bistand på forskjellige språk.

3. Hva er styrker og svakheter med dagens organisering av bydelene når det kommer til bydelens rolle som samfunnsutvikler?

Slik det beskrives i *Forslag til planstrategi for Oslo kommune 2024-2027* er prisforskjeller i boligmarkedet mellom bydeler en viktig driver for økt segregering og opphopning av levekårsutfordringer. Å skape en bærekraftig og mindre delt by er en kompleks problemstilling som krever tverrsektorielle løsninger, og hvor næringslivet er en viktig part.

Bydelen opplever å ha begrenset myndighet i rollen som samfunnsutvikler, særlig knyttet til plan- og byggeprosesser. De sentraliserte beslutningsprosessene i plan- og byggesaker kan være svært tidkrevende, og bydelen opplever at det ikke alltid er samsvar mellom lokale behov og beslutningene som tas sentralt. Det er en fordel at den spesialiserte kompetansen på dette området er samlet i større fagmiljøer på etatsnivå, men dagens organisering gir bydelene få muligheter til å påvirke den lokale utviklingen. Dette er en særlig utfordring for bydeler som Stovner, gitt kommunens strategiske prinsipp om byutvikling innenfra og ut. Bydel Stovner erfarer at det er utfordrende å få til større utviklingssamarbeid med næringslivet, gitt bydelens begrensede myndighet og virkemidler på området. Manglende utvikling i ytre by og på Stovner bidrar til å opprettholde opphopningen av levekårsutfordringer i noen områder.

4. Hva er styrker og svakheter med dagens organisering av bydelene når det kommer til bydelen som lokaldemokratisk arena?

De lokale politikerne har god kjennskap til lokale forhold, og stort engasjement for bydelen de bor i. Nærheten til innbyggere er viktig for å legge til rette for medvirkning og involvering i lokale beslutningsprosesser. Bydel Stovner har mange innbyggere med et stort engasjement for sitt lokalmiljø, og er klart større i folketall enn gjennomsnittet av norske kommuner. En viktig forutsetning for at en bydel skal fungere som en sterk lokalpolitisk arena er å ha nærhet til befolkningen.

Samtidig erfarer bydelen at det kan være utfordrende å nå ut til og involvere innbyggere med lavere samfunnstilknytning, noe som også henger sammen med levekårene på Stovner. Under halvparten av innbyggerne på Stovner stemte ved forrige kommunestyre- og fylkestingsvalg. Dette er en demokratisk utfordring uten noen åpenbar løsning i oppgavefordeling, men som kommunen som helhet bør adressere.

Deltakelse i lokalpolitikken i en bydel bør baseres på frivillighet. Det er en styrke at de som deltar i lokalpolitikken er i arbeid, går på skole, deltar i frivillig arbeid ellers i bydelen osv. Dette gir viktige impulser til det politiske arbeidet. Men særlig det å være bydelsutvalgsleder

kan være utfordrende med mange ulike oppgaver som kan være vanskelig fullt ut å kombinere med arbeid. Bydel Stovner mener derfor at det må etableres ulike frikjøpsordninger på deltid for leder av bydelsutvalgene.

5. Er det oppgaver som i dag ligger til etatene eller kommunen sentralt som kunne vært løst bedre dersom de lå på bydelsnivå? Hvorfor?

Det er fordeler og ulemper med alle endringer, og Bydel Stovner vil presisere at det er nødvendig med en grundig utredning av hvilke oppgaver som kunne blitt løst bedre dersom de lå på bydelsnivå.

I tråd med de beskrevne utfordringene som bydelen opplever i rollen som samfunnsutvikler, kan det være aktuelt at bydelene får tilført noe mer myndighet i plan- og byggeprosesser som krever lokalkunnskap. Videre bør bydelene involveres tidligere og gis større mulighet til å medvirke i plan, bygge- og byutviklingsprosesser. I dag fungerer bydelene i praksis som en høringsinstans relativt sent i prosessene, hvor det som regel gis korte høringsfrister.

Bydelen mener at det er aktuelt med en gjennomgang av organiseringen av grunnskolen, spesielt sett i lys av at oppvekstreformene gir kommunen et større ansvar for forebygging og tidlig innsats overfor barn og unge. Bydelen opplever som nevnt at dagens organisering og ansvarsfordeling gjør det utfordrende å sikre en helhetlig oppfølging av barn og unge gjennom skoleløpet, spesielt i sårbare overganger.

Bydel Stovner erfarer at det ville kunne være mer effektivt noen ganger at bydelen selv kunne utføre noen oppgaver som tilligger etater. Det gjelder særlig enkelt teknisk vedlikeholdsarbeid. Bydelen mener det bør vurderes om hver enkelt bydel kan tilføres budsjettmidler for å utføre enkelt vedlikeholdsarbeid i egen regi.

6. Er det oppgaver som i dag ligger til bydelene som kunne vært løst bedre dersom de lå hos etatene eller kommunen sentralt? Hvorfor?

Også på dette punktet er det nødvendig med utredninger og vurderinger av fordeler og ulemper. Videre mener Bydel Stovner at forpliktende samarbeid mellom bydeler om enkelte spesialiserte oppgaver kan gi større gevinst enn en ren sentralisering. Dette gjelder særlig samarbeid mellom bydeler som ligger nær hverandre, og som har likende utfordringer. Det kan være aktuelt å utforske en «shared services»-modell på noen områder, som bydelene selv finansierer. Dette er særlig relevant for spesialiserte funksjoner med høye kompetansekrav, og der det er konkurranse om ressurser mellom bydelene. Som nevnt må dette utredes, men eksempler på slike oppgaver kan være juridisk kompetanse, informasjonssikkerhet, evakuerte- og pårørendesenter, koordinatorene for fagsystemer og deler av digitaliseringsarbeidet.

Som tidligere beskrevet er det en utfordring for bydelene at etatenes tilbud og tjenester ikke alltid samsvarer med bydelenes behov, og at ansvars- og oppgavefordelingen kan oppleves uklare. Dette gjelder spesielt tilbud til innbyggere med rusutfordringer og psykiske lidelser, og kompleks demenssykdom. Bydelen mener at kommunen må bygge opp tilbud som dekker behovene til disse gruppene. I og med at dette er oppgaver som krever spesialisert kompetanse, mener bydelen at dette ansvaret kan ligge til etatene.

Bydelen mener at forvaltningen av akutte og midlertidig botilbud kan vurderes sentralisert. Dette er et område hvor alle bydelene opplever store kapasitets- og kvalitetsutfordringer i dag, og hvor en koordinert sentral tjeneste kunne vært en sterkere markedsaktør.

Støttekontaktordningen er også et område som kan vurderes sentralisert. I bydelen er dette et tilbud som omfatter relativt få, men på byomfattende nivå er det et stort apparat. Standardiserte tjenester med objektive kriterier, som f.eks. vedtak om TT-kort, kan vurderes sentralisert.

Bydelene bør ha tilsyn med de tjenestene de har ansvaret for. Så lenge drift av sykehjemmene er lagt på sentralt nivå, bør også tilsynsansvaret ligge der. Kontrollutvalget i Oslo kommune er et folkevalgt organ som allerede har et overordnet ansvar for tilsynet med alle sentrale etater i kommunen, også Sykehjemsetaten (SYE). Tilsynet med driften av de enkelte sykehjem bør derfor ligge der.

7. På hvilke områder kunne samarbeidet mellom bydelene vært styrket?

Bydelene samarbeider godt på mange områder i dag, særlig knyttet til læring og erfaringsutveksling. Som nevnt kan det være aktuelt å vurdere mer forpliktende samarbeid på noen områder, eksempelvis gjennom en «shared services»-modell for spesialiserte oppgaver som nevnt under 1. avsnitt under punkt 6.

Tore M. Andresen
konstituert bydelsdirektør

Vedlegg

Vurdering av oppgavefordelingen mellom bydelene og kommunen sentralt - ønske om innspill fra bydelene